

44% af den voksne befolkning i Danmark røg i 1990

21% af de voksne danskere var rygere i april 2010

Kilde: Information

VOKSENUDDANNELSE. Bag dagens analyse ligger en omfattende undersøgelse, som viser, at 9 ud af 10 hf-kursister er tilfredse med uddannelsens faglige indhold. Hf-uddannelsen har simpelt hen givet eleverne en 'second chance'. Arkivfoto: Joachim Adrian

Uddannelse. Er det nu også klogt at spare her?

2011 vil byde på massive besparelser på landets VUC'er. Besparelserne vil ikke mindst gå ud over dem, der aldrig fik en uddannelse – og i hvert fald heller ikke får det nu.

ANALYSE

Jeg har selv tre forlste ungdomsuddannelser bag mig ... På det tidspunkt har man været ung, og forældrene siger: Du skal have en uddannelse, du skal ud at være klog og smart, og du skal sikkert være læge, ingeniør, arkitekt ... hvad ved jeg. Og man tænker: Fint nok, så løber jeg bare den vej, mine forældre peger ... og det crashede så hver gang, for jeg havde ikke selv interessen. Mine forældre havde interessen for min uddannelse, det havde jeg ikke (Mand, 24 år, hf-kursist).

SÅDAN SIGER en af kursisterne i en undersøgelse om hf på VUC. Og han står langt

fra alene med disse erfaringer. Undersøgelsen viser, at langt hovedparten af kursisterne (82 pct.) har været omkring andre uddannelser og/eller arbejdsmarkedet, inden de starter på hf på VUC. Går man tættere på, viser det sig, at kursisternes tidligere uddannelseserfaringer ofte er præget af afbrud, som det fremgår af figuren.

Figuren viser, at omkring 60 pct. af de kursister, der ikke kommer direkte fra grundskolen, har en eller flere afbrudte uddannelser bag sig, når de begynder på hf på et VUC-center.

Samlet set dokumenterer undersøgelsen, at hf på VUC udgør et væsentligt 'second chance'-uddannelsesstilbud til unge, der af forskellige årsager ikke har kunnet finde fodfæste på andre ungdomsuddannelser, og voksne, som vender tilbage til uddannelsessystemet efter en tid på arbejdsmarkedet. For nogle kursister synes hf på VUC endog at fungere som 'last chance'-tilbud for at få en uddannelse.

Det er især skoletræthed, manglende uddannelsesmotivation og personlige problemer, som kursisterne fremhæver som væsentlige årsager til de tidligere uddannelsesafbrud. Der er således tale om, at en stor gruppe af kursisterne er præget af negative skoleerfaringer.

På trods af dette er det en gennemgående tendens i undersøgelsen, at kursisterne gerne vil tage en uddannelse. Og valget af hf er i vid udstrækning et positivt tilvalg.

For mange handler valget om, at hf-uddannelsen fungerer som adgangsbillet til videre uddannelse og/eller arbejde (75 pct.), ligesom fleksibiliteten ved hf-uddannelsen også spiller ind på deres valg (44 pct.).

Her kan man sammensætte sin uddannelse efter sit behov og få præcis de fag, man skal bruge for at komme videre i uddannelse. Undersøgelsen understreger

således, at der generelt set er tale om en relativt målrettet kursistgruppe, der er stærkt orienteret mod videreuddannelse.

En meget stor andel af kursisterne – 91 pct. – giver desuden udtryk for tilfredshed med uddannelsens faglige aspekter, og 86 pct. af kursisterne er tilfredse med det sociale miljø på uddannelsen. Der er altså overordnet set udbredt tilfredshed med hf-uddannelsen, hvilket er særlig positivt, set i lyset af at en væsentlig gruppe af kursisterne har negative uddannelseserfaringer med sig i bagagen.

Men undersøgelsen peger også på flere udfordringer for uddannelsen:

I betragtning af at mange kursister tidligere har haft vanskeligt ved at bide sig fast på ungdomsuddannelserne, kan det ikke overraske, at frafaldet fra hf-uddannelsen er højere end på for eksempel stx. Frafald og fastholdelse udgør vigtige fokuspunkter for hf på VUC.

KNAP HVER tredje kursist (28 pct.) i undersøgelsen har på et tidspunkt overvejet at stoppe på hf-uddannelsen. Betyrninger omkring at kunne gennemføre uddannelsen tilfredsstillende (46 pct.), lektiepres og personlige problemer (40 pct.) fylder i særlig grad hos kursisterne, men også manglende interesse for fagene fremhæves af en del (34 pct.).

De kursister, som har overvejet at stoppe på uddannelsen, fremhæver desuden, at de især har brug for hjælp med det faglige samt med personlige, økonomiske eller boligproblemer for at gennemføre uddannelsen.

Det er således ikke kun studiefaglige perspektiver, som udgør en udfordring for de kursister, der overvejer frafald. Det handler i vid udstrækning også om, at forhold ved siden af uddannelsen udgør en væsentlig hæmsko i relation til ønsket om at gennemføre hf-uddannelsen, og peger på vigtigheden af en helhedsorien-

teret fastholdelsesindsats, der har fokus på kursisternes livssituation – både i og uden for skoletiden.

SAMLET SET peger undersøgelsen på, at hf på VUC spiller en vigtig rolle i forhold til at indfri 95-procentsmålsætningen – ønsket om at skabe uddannelsesmuligheder til alle unge.

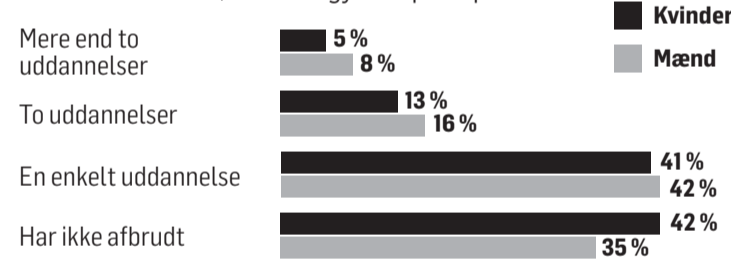
Det kan derfor undre, at man, som en del af finanslovsaftalen, har valgt at foretage betydelige nedskæringer på netop de uddannelser, der udbydes på VUC-centrene.

Med udgangspunkt i undersøgelsens resultater kan man stille spørgsmålet, om det er det rette sted at skære, når man ved, at hf på VUC for en række kursister udgør netop sidste chance for at få en uddannelse.

analyse@pol.dk

Mette Pless, adjunkt ved Center for Ungdomsforskning, DPU, Aarhus Universitet, medforfatter til rapporten 'Hf på VUC. Et andet valg'. Undersøgelsen er foretaget af Center for Ungdomsforskning for VUC Lederforeningen, Undervisningsministeriet og GL. 29 ud af landets 30 VUC-skoler har deltaget i undersøgelsen. Analyserne bygger på 5.070 kursistbesvarelser.

Andelen af hf-kursister, der har afbrudt én eller flere uddannelser, før de begyndte på hf på VUC.

Figuren medtager kun de kursister, der ikke er gået direkte fra grundskolen til hf på VUC. Bemærk, at kursister har kunnet vælge flere muligheder, og derfor summer tallene ikke op til 100.

Kilde: Hf på VUC. Endeligt valg 2010. 1027

... S og SF må levere en 'Fair fremtid'

Det grønne område er selvsagt et af de områder, hvor vi skal være helt i front fremover. Det er ikke nok bare at love at bygge et par ekstra vindmøller eller proklamere, at Danmark skal være forsynet med 100 pct. vedvarende energi i 2050.

Vi må stille klare krav her og nu, som kan sætte gang i en efterspørgsel og drive markedet i retning af nye grønne løsninger. For at styrke efterspørgslen efter grønne løsninger og dermed incitamentet til at investere skal der stilles krav til kommuner, regioner og staten om bæredygtighed. Det gælder i forbindelse med offentlige indkøb af alt fra elsparepærer til miljøvenlige busser. Og det gælder i forhold til de virksomheder, der leverer opgaver til det offentlige. Den slags krav er allerede så småt ved at komme fra EU, så vi kan få en klar fordel, hvis vi allerede starter nu.

Et andet område, der kan blive en dansk succeshistorie, er efter vores opfattelse velfærdsteknologi. I de kommende år vil der blive et øget pres på den offentlige sektor, når flere ældre skal forsynges. Hvis fremtidens ældre skal have det samme omsorgsniveau som i dag – eller bedre end i dag – er vi nødt til at tænke i intelligente løsninger. Velfærdsteknologi dækker over en bred vifte lige fra softwareprogrammer med indbyggede alarmer over robotter, der kan varetage rengøringsopgaver til intelligent boligindretning for plejekrævende ældre. I og med at alle vestlige lande kommer til at opleve et pres, vil der være næsten uændede eksportmuligheder, hvis Danmark beslutter sig for at være det land, som er førende inden for velfærdsteknologi.

ANDRE STEDER er vi knap så godt med. Men det betyder ikke, at løbet er kørt. Alle vestlige lande står over for at skulle lave store investeringer på en række områder, og vi kan lige så godt være blandt dem, der er først og derfor kommer til at høste fordelene i form af eksportordrer.

Det grønne område er selvfølgelig helt oplagt. Alle vestlige lande kommer i de kommende år til at gøre en stor indsats for at nedbringe CO₂-udslippet fra private hjem. Vi mener derfor, at Danmark skal være førende, når det gælder teknologier til lavenergibygning – teknologier, som siden kan eksporteres til resten af verden. Alt nybyggeri fra 2015 skal derfor leve op til f.eks. 'BOLIG+'-standard. Det offentlige skal selvfølgelig sprøjte nogle penge i projektet, så det ikke bliver uforholdsmæssigt dyrt at bygge nyt. Den almene sektor er et andet område, hvor vi bør gå aktivt ind og stille skrappe miljøkrav samtidig med at pengene selvfølgelig følger med. De investeringer vil både gavne miljøet, den enkelte familie, der sparer penge på energien, og det danske erhvervsliv.

Et andet sted, hvor der er behov for at

sætte ind, er i forhold til infrastruktur. I dag er den danske infrastruktur mange steder dybt forældet, og det koster dyrt. Vi skal investere massivt i ny infrastruktur, som både vil højne Danmarks konkurrencedygtighed og binde Danmark bedre sammen. Det tog vanvittigt mange år for politikerne at blive enige om Storebæltsbroen.

Den gamle småstatsmentalitet dukkede tydeligt op. Det med store visionære byggeprojekter er ikke noget for os. Det er meget mere dansk med nogle små langsomme færger med dårlig kaffe, hvor ungerne skrider. I dag er modstanderne af Storebæltsbroen forsvarende tavse. Den mentalitet skal der gøres op med. Vi tror på, at nye visionære byggeprojekter som f.eks. en bro over Kattegat ikke bare vil binde Danmark sammen og skabe mere vækst, men også gøre Danmark til et foregangsland inden for moderne, miljøvenlig infrastruktur.

MENS Danmarks eksport stadig er rettet mod Sverige, Tyskland og Storbritannien, er en række nye lande på vej frem. Næsten hver anden indbygger på Jorden bor i et af de fire såkaldte Brik-lande, Brasilien, Rusland, Indien og Kina. Især Kina oplever i disse år tårnhøje vækstrater, og med en årlig vækst på 10 pct. får mange kinesere i disse år en enormt stor købekraft, som gør dem til et attraktivt marked.

Desværre er det ikke gået op for ret mange danske virksomheder. I dag eksporterer de nemlig lige så meget til de fire lande som til Holland. Og med al respekt for vores venner i fladlandet, er det

jo ikke der, fremtidens vækstcenter kommer til at ligge.

Det er nu, toget kører, ikke om fem eller ti år. Hvis vi skal med, kræver det, at der lægges en målrettet strategi for, hvordan danske virksomheder kommer ind på Brik-markedene.

Ud over en masse danske arbejdspladser vil det forbedre den offentlige saldo med 50 milliarder kroner, hvilket er næsten tre gange så meget, som det ifølge de mest optimistiske skøn vil give i nettoindtægt af afskaffe efterlønnen.

EN AF DE væsentligste årsager til, at Danmark har så lave vækstudsigt, er, at vores uddannelsesniveau er stagneret. På fremtidens arbejdsmarked bliver der ikke mange job til folk med kun ni års skolegang. Det er derfor både i den enkeltes og i samfundets interesse, at flere får en ungdomsuddannelse.

Derfor mener vi, det er på tide, at undervisningspligten hæves, så alle unge får både ret og pligt til at gennemføre en ungdomsuddannelse. Der er sket meget på de 40 år, siden undervisningspligten blev hævet fra syv til ni år, og ligesom syv år ikke var nok i 1970, er ni år altså ikke nok i 2010.

Vi ønsker også en gennemgribende reform af folkeskolen, som skal omdannes til en helhedsskole, hvor der vil være både tid og plads til, at faglighed og fordybelse kan gå hånd i hånd med kreativitet og leg. Vi mener, at helhedsskolen vil løfte alle elever – både de stærke og de svage. Også her må vi imidlertid konstatere, at Socialdemokraterne og SF ikke er ambitiøse nok. I 'Fair forandring' er der kun sat

to milliarder af til investeringer i folkeskolen – eller en fjerdedel af, hvad de to partier planlægger at bruge årlig på skattelettelser til boligejerne.

SKAL VI SIKRE vækst i Danmark, kræver det et dynamisk arbejdsmarked. Den danske flexicuritymodel i dag er så udvandet, at begrebet knap nok giver mening.

En kommende regering bør derfor indkalde arbejdsmarkedets parter til drøftelser af, hvordan man kan foretage gennemgribende reformer af det danske arbejdsmarked med henblik på at skabe 'Flexicurity 2.0'.

Det vil indebære reformer af dagpengene med henblik på at gøre ordningen mere attraktiv. Det betyder ikke nødvendigvis, at dagpengeperioden skal tilbage på fire år, men det er bydende nødvendigt, at dækningsgraden hæves til omkring de 85-90 pct., som det oprindeligt var meningen med ordningen.

I dag har alt for mange helt almindelige lønmodtagere en dækningsgrad helt nede omkring 55-60 pct. og derfor ikke noget voldsomt stort incitament til at være medlem af en a-kasse.

Det er også hårdt tiltrængt med en gennemgribende reform af hele den aktive arbejdsmarkedspolitik. Det er på høje tid at gøre noget ved Inger Støjbergs aktiveringscirkus, så meningsløse aktiveringskurser afløses af målrettet videreuddannelse og opkvalificering.

Derudover må det kraftigt overvejes at lave en form for afgift over for de lønmodtagere, som er dækket af en kollektiv overenskomst, men ikke betaler til et af de fagforbund, som forhandler dem.

Det er vores bud, som vi nu vil diskutere med andre unge socialdemokrater, der ligesom os er bekymrede for, hvad Danmark skal leve af i fremtiden. Vi inviterer alle, som både er bekymrede og kan se løsninger, til at være med.

PETER HUMMELGAARD THOMSEN

Har du kommentarer til Kroniken – gå ind på politiken.dk/kroniker